

Stor opbakning til at købe andele i Lanternen

Side 2

Støv fra Aalborg Portland generer i Øster Uttrup

Side 4-5

Jubel over stort projekt i Hjørrings Midtby

Side 6

Koncerner vil stadig gerne grave i sårbart landskab på Mors

Side 8

Koncerner har ikke opgivet at grave i sårbart landskab

Efter afgørelse i klagenævn skal ansøgninger vurderes igen

Af Ida Smith
is@dnmh.dk

MORS: Beboere langs de lokale veje vil i årevis skulle leve med støj fra op mod 60 lastbiltransporter dagligt. Og den dag de eftertragtede råstoffer er gravet op af jorden, vil et karakteristisk landskab være ændret for evigt.

Det kan blive et par af konsekvenserne, hvis to store, internationale koncerner ender med at få grønt lys til at grave efter moler i det bakkede landskab på Nordmors.

I 2017 ansøgte Skamol A/S, der er ejet af den belgiske koncern Etex, om tilladelse til en årlig indvinding på op til 200.000 kubikmeter moler årligt på et areal på cirka 9,6 hektar ved Mosebjerg. På det tidspunkt var området udlagt som graveområde i regionens råstofplan.

Blot et par måneder senere besluttede et flertal i regionsrådet at udtage Mosebjerg og en del af naboområdet Stærhøj af Råstofplan 2016 med henvisning til de landskabelige værdier, og fordi der var lokaliseret store forekomster af moler i mindre sårbare områder andre steder på Mors.

I forlængelse af den beslutning gav regionen i 2018 afslag på Skamols ansøgning.

Virksomheden påklagede afslaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som i maj 2020 besluttede at ophæve regionens afslag og hjemvise sagen til fornyet behandling, idet nævnet mener, at sagsbehandlingen på nogle punkter har været mangelfuld.

Om igen

Det er den sagsbehandling, der nu har nået politikernes bord igen, idet udvalget for

Selv om Mosebjerg-området på Nordmors for længst er taget ud af Region Nordjyllands råstofplanlægning, så ønsker molerindustrien fortsat at grave i området.

Arkivfoto

Den grønne mark forrest i billedet er i regionens forslag til Råstofplan 2024 udlagt til nyt graveområde for moler. Her lige nord for Ejerslev har Imerys A/S i forvejen en aktiv molergrav længere østpå, nærmere fjorden.

Foto: Bo Lehm

klimatekst, miljø og bæredygtig udvikling har sagen på dagsordenen 3. april. Administrationen har foretaget en miljøscreening, som blandt andet konkluderer, at det ansøgte projekt vil give anledning til en væsentlig påvirkning af de geologiske landskabstræk.

I en landskabsvurdering fra det rådgivende ingeniørfirma Niras beskrives Mosebjerg som et særligt karakteristisk landskab, der er sårbart over for råstofindvinding.

Morsø Kommune peger i et høringssvar især på risikoen for, at flere boliger kan blive

støjbelastede, hvis der kommer til at køre 50-60 lastbiltransporter fra området, der ligger nordøst for Sundby, til molerværket på Skarrehage på Nordmors eller til værkerne på Salling eller Fur.

- Det vil koste mange millioner at lave ordentlige forhold for trafikken, men regionen kan ikke give afslag på grund af trafik, og kommunen skal sørge for, at de trafikale forhold er i orden, uanset hvor dyrt det er, siger Lauge Larsen (S), formand for regionens udvalg for klima, miljø og bæredygtig udvikling, og i øvrigt tidligere

borgmester i Morsø Kommune.

Han tænker, at sagsbehandlingen sandsynligvis vil munde ud i, at udvalget kommer med samme indstilling som tidligere, nemlig at der ikke skal graves i området med henvisning til, at der er tale om enestående, geologiske landskaber.

- Hvis man graver i de her kystområder, så er det jo for evigt. Jeg er sikker på, at hvis man gør det, så vil vores efterkommere synes, at vi har været fuldstændig idiotiske, mener Lauge Larsen.

Parallelt forløb

Det er ikke alene Mosebjerg, der fortsat er i spil til molerindvinding. Når det gælder det nærliggende bakkelandskab Stærhøj kører et tilsvarende forløb, hvor den franskejede mineralvirksomhed Imerys, der ejer molerfabrikken på Skarrehage, ønsker at bevare muligheden for at udvinde moler i området, selv om et flertal i regionsrådet har besluttet at tage området ud af råstofplanen.

Regionen gav i 2020 afslag på virksomhedens ansøgning om indvinding, hvilket Imerys påklagede. I april

2023 afgjorde Miljø- og Fødevarerklagenævnet, at sagen skulle hjemvises til fornyet behandling i regionen, i lighed med sagen om Mosebjerg.

De to koncerner er da også kommet med et fælles høringssvar til regionen i forbindelse med den aktuelle sag om Mosebjerg.

- De kigger hinanden over skulderen, det er helt klart, konstaterer Lauge Larsen.

Styret af jura

Hvor sagerne ender, tør han ikke gætte på.

- Klagenævnet kan ende med at sige, at der skal graves. Og så kan vi køre en sag ved domstolene, og det kan Skamol og Imerys også. Det kan godt være, at sagen ender ved domstolene, fordi det er så principielt. Men det er samme lov, de skal vurderes ud fra, siger han.

Lauge Larsen finder det problematisk, at den gældende råstoflov efterlader forholdsvis lidt plads til, at politikerne kan tage andre hensyn end forsyningssikkerheden.

- Råstofloven er så styret af, at de der råstoffer skal hentes op, næsten lige meget

hvad det koster i forhold til naboer og landskaber og så videre. Og det er svært for politikerne at gå ind og rykke ret meget. Man finder i hvert fald ud af, at råstofområdet er meget juridisk styret, siger han.

Det ser han for eksempel afspejlet i afgørelserne fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

- Tit er det bare en enkelt jurist, der sidder og afgør de her sager. Men man har trods alt et regionsråd, hvor vi har siddet 41 medlemmer og har stemt om det her, siger politikerne og tilføjer: - Råstofloven trænger altså i høj grad til at blive moderniseret.

Lauge Larsen påpeger, at regeringen faktisk har planer om at lave en ny råstoflov, men arbejdet går langsomt.

- Fra regionernes side har vi meldt ud, at der skal være knap så meget juridisk styring i det, og der skal tages mere hensyn til naboer og til natur og miljø, siger han.

Nyt graveområde

På Mors har Region Nordjylland i sit forslag til Råstofplan 2024 i øvrigt udpeget et helt nyt graveområde for moler lige nord for Ejerslev. Det er Imerys A/S, der har søgt om at udvide det eksisterende graveområde Ejerslev Nord i vestlig retning. Det foreslåede areal, Harhøj, omfatter cirka 18,5 hektar og grænser op til vejene Hulhøjvej mod øst og Kongevej mod syd.

Imerys begrundes ansøgningen med, at man har behov for at kunne blande moler fra flere grave for at opnå den rette kvalitet. Virksomheden påtænker derfor at søge gravetilladelse inden for de næste to år i Skarrehage Øst, som blev udlagt i Råstofplan 2020, og i det foreslåede graveområde Harhøj Vest i 2027-28.